

YAĞLI TOHUMLAR SEKTÖRÜ

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
RİSK YÖNETİMİ VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
EKONOMİK ANALİZ VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ

08.05.2015

ANKARA

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	3
A. YAĞLI TOHUMLAR SEKTÖRÜ İHRACATI	3
B. YAĞLI TOHUMLAR SEKTÖRÜ İTHALATI	6

GİRİŞ

Sektöre ilişkin analiz SITC Rev3, Kod 22 dikkate alınarak yapılmıştır. ¹

Tablo 1. İhracat, İthalat, Hacim, Denge (USD)

	2013	2014	Değişim
İhracat	215.198.671	192.014.753	-10,8%
İthalat	1.474.197.267	2.099.509.546	42,4%
Dış Ticaret Hacmi	1.689.395.938	2.291.524.299	35,6%
Dış Ticaret Dengesi	-1.258.998.596	-1.907.494.793	51,5%

Kaynak: SAS

Tablo 1, 2013 ve 2014 yılları itibariyle yağlı tohumlar sektörünün ihracat, ithalat, hacim ve dengesini göstermektedir. Buna göre, 2014 yılında ihracat bir önceki yıla göre %10,8 oranında azalarak 192 milyon dolar, ithalat ise %42,4 oranında artarak 2,1 milyar dolar olmuştur. 2014 yılında dış ticaret hacmi 2013 yılına göre %35,6 artışla 2,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiş, dış ticaret dengesi ise 2014 yılında 1,9 milyar dolar açık vermiştir.

A. YAĞLI TOHUMLAR SEKTÖRÜ İHRACATI

Tablo 2. Ülkelere Göre İhracat(\$)

Ülke Adı	2013	Pay	2014	Pay	Değişim
Rusya	43.248.660	20,1%	41.217.086	21,5%	-4,7%
Hindistan	60.259.390	28,0%	40.288.027	21,0%	-33,1%
Ukrayna	13.047.143	6,1%	19.152.543	10,0%	46,8%
Japonya	7.481.109	3,5%	9.989.319	5,2%	33,5%
Almanya	9.261.823	4,3%	9.750.496	5,1%	5,3%
Romanya	2.843.669	1,3%	9.560.207	5,0%	236,2%
Avusturya	2.116.274	1,0%	7.408.252	3,9%	250,1%
Tunus	8.718.727	4,1%	6.445.284	3,4%	-26,1%
Macaristan	5.581.971	2,6%	4.292.217	2,2%	-23,1%
Hollanda	5.437.937	2,5%	4.196.904	2,2%	-22,8%
Diğer	57.201.968	26,6%	39.714.418	20,7%	-472,8%
Genel Toplam	215.198.671	100,0%	192.014.753	100,0%	-10,8%

Kaynak: SAS

Tablo 2' ye göre 2014 yılında en çok ihracat yapılan ülke %21,5'lik pay ile Rusya olmuştur. Söz konusu ülkeyi %21'lik payla Hindistan ve %10'luk pay ile Ukrayna izlemiştir. 2014 yılında Romanya'ya yapılan ihracat bir önceki yıla göre %236,2 oranında, Avusturya'ya yapılan ihracat bir önceki yıla göre %250,1 oranında artarken Hindistan'a yapılan ihracat bir önceki yıla göre %33,1 oranında azalış göstermiştir.

¹ Bu raporda faydalanan dış ticaret istatistiklerinde Bakanlığımız verileri kullanılmıştır. Raporda yer alan değerler ile TÜİK tarafından açıklanan değerler arasında farklılıklar bulunabilmektedir. Bu farklılıklar temelde beyanname düzeltmelerinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3. Gümrüklere Göre İhracat(\$)

Gümrük Adı	2013	Pay	2014	Pay	Değişim
İzmir Gümrük Müdürlüğü	65.209.631	30,3%	50.843.524	26,5%	-22,0%
Mersin Gümrük Müdürlüğü	39.083.261	18,2%	41.707.904	21,7%	6,7%
Aliğa Gümrük Müdürlüğü	29.908.354	13,9%	21.205.277	11,0%	-29,1%
Halkalı Gümrük Müdürlüğü	14.188.129	6,6%	20.980.943	10,9%	47,9%
Manisa Gümrük Müdürlüğü	27.032.894	12,6%	20.875.025	10,9%	-22,8%
Ambarlı Gümrük Müdürlüğü	5.333.121	2,5%	7.807.899	4,1%	46,4%
Bursa Gümrük Müdürlüğü	10.276.485	4,8%	5.576.540	2,9%	-45,7%
Denizli Gümrük Müdürlüğü	3.425.025	1,6%	2.683.362	1,4%	-21,7%
Antalya Havalimanı Gümrük Müd.	1.635.419	0,8%	2.390.662	1,2%	46,2%
Gemlik Gümrük Müdürlüğü	1.583.310	0,7%	2.094.413	1,1%	32,3%
Diğer	17.523.042	8,1%	15.849.204	8,3%	-48,9%
Genel Toplam	215.198.671	100,0%	192.014.753	100,0%	-10,8%

Kaynak: SAS

Tablo 3' e göre en çok ihracatın yapıldığı gümrük müdürlüğü %26,5'lik pay ile İzmir Gümrük Müdürlüğü olmuştur. Söz konusu Gümrük Müdürlüğünü %21,7'lik pay ile Mersin ve %11'lik pay ile Aliğa Gümrük Müdürlükleri izlemiştir. Halkalı Gümrük Müdürlüğü'nün 2014 yılındaki ihracatının bir önceki yıla göre %47,9 oranında artması dikkat çekicidir.

Tablo 4. Yollara Göre İhracat(\$)

Yol	2013	Pay	2014	Pay	Değişim
Denizyolu	169.775.009	78,9%	137.464.186	71,6%	-19,0%
Karayolu	43.517.054	20,2%	50.046.855	26,1%	15,0%
Havayolu	1.897.503	0,9%	4.503.712	2,3%	137,3%
Demiryolu	9.105	0,0%	0	0,0%	-100,0%
Genel Toplam	215.198.671	100,0%	192.014.753	100,0%	-10,8%

Kaynak: SAS

Tablo 4' e göre yağlı tohumlar sektöründe 2014 yılında en çok ihracat %71,6'lık payla denizyolu ile yapılmaktadır. Denizyolunu %26,1'lik payla karayolu ve %2,3'lük payla havayolu izlemektedir.

Tablo 5. Rejimlere Göre İhracat(\$)

Rejim Adı	2013	Pay	2014	Pay	Değişim
Daha önce bir rejime tabi tutulmamış eşyanın kesin ihracatı	204.385.034	95,0%	180.920.449	94,2%	-11,5%
Dâhilde işleme rejimi şartlı muafiyet sistemine tabi tutulan eşyanın yeniden ihracatı	5.741.906	2,7%	9.513.327	5,0%	65,7%
Muafiyete tabi olmadan serbest dolaşım ile eş zamanlı yurtiçi kullanıma giren eşyanın kesin ihracatı	4.969.887	2,3%	1.580.977	0,8%	-68,2%
Antrepoya alınan serbest dolaşımda bulunan Türk menşeli eşyanın kesin ihracatı	101.844	0,0%	0	0,0%	-100,0%
Toplam	215.198.671	100,0%	192.014.753	100,0%	-10,8%

Kaynak: SAS

Tablo 6. Döviz Cinsine Göre İhracat

Döviz	2013	Pay	2014	Pay	Değişim
A.B.D Doları	149.866.309	69,6%	121.444.351	63,2%	-19,0%
Türk Lirası	33.350.657	15,5%	34.574.650	18,0%	3,7%
Avro	29.612.695	13,8%	33.638.789	17,5%	13,6%
Rus Rublesi	2.298.779	1,1%	2.178.245	1,1%	-5,2%
İngiliz Sterlini	67.325	0,0%	145.358	0,1%	115,9%
Diğer	2.906	0,0%	33.360	0,0%	-119,7%
Toplam	215.198.671	100,0%	192.014.753	100,0%	-10,8%

Kaynak: SAS

Tablo 6'ya göre yağlı tohumlar sektöründe 2014 yılında ihracatta en çok kullanılan döviz cinsi %63,2'lik payla A.B.D. Doları olmuştur. A.B.D. Dolarını %18'lik payla Türk Lirası ve %17,5'lik payla Avro izlemektedir.

B. YAĞLI TOHURLAR SEKTÖRÜ İTHALATI

Tablo 7. Ülkelere Göre İthalat(\$)

Ülke Adı	2013	Pay	2014	Pay	Değişim
Paraguay	170.306.046	11,6%	318.755.888	15,2%	87,2%
Brezilya	72.666.072	4,9%	301.604.853	14,4%	315,1%
A.B.D.	222.274.052	15,1%	278.713.328	13,3%	25,4%
Ukrayna	127.790.261	8,7%	211.175.787	10,1%	65,3%
Romanya	125.526.349	8,5%	172.891.132	8,2%	37,7%
Moldova	131.504.393	8,9%	155.227.750	7,4%	18,0%
Bulgaristan	190.743.497	12,9%	141.879.403	6,8%	-25,6%
Rusya Federasyonu	95.772.667	6,5%	137.101.975	6,5%	43,2%
Nijerya	86.653.730	5,9%	100.251.832	4,8%	15,7%
Arjantin	77.108.791	5,2%	61.988.074	3,0%	-19,6%
Diğer	173.851.409	11,8%	219.919.524	10,5%	-519,8%
Genel Toplam	1.474.197.267	100,0%	2.099.509.546	100,0%	42,4%

Kaynak: SAS

Tablo 7'ye göre 2014 yılında yağlı tohumlar sektöründe en çok ithalatın yapıldığı ülke %15,2'lik pay ile Paraguay olmuştur. Söz konusu ülkeyi %14,4'lük pay ile Brezilya ve %13,3'lük pay ile A.B.D. izlemiştir.

Tablo 8. Gümrüklere Göre İthalat(\$)

Gümrük Adı	2013	Pay	2014	Pay	Değişim
Aliğa Gümrük Müdürlüğü	265.513.945	18,0%	561.954.182	26,8%	111,6%
Mersin Gümrük Müdürlüğü	335.295.552	22,7%	475.243.286	22,6%	41,7%
Bandırma Gümrük Müdürlüğü	267.557.522	18,1%	229.891.002	10,9%	-14,1%
Tekirdağ Gümrük Müdürlüğü	160.143.356	10,9%	203.054.010	9,7%	26,8%
Gemlik Gümrük Müdürlüğü	41.087.991	2,8%	117.507.066	5,6%	186,0%
İskenderun Gümrük Müdürlüğü	48.753.429	3,3%	110.173.753	5,2%	126,0%
Kapıkule Gar Gümrük Müdürlüğü	76.543.940	5,2%	85.741.929	4,1%	12,0%
Derince Gümrük Müdürlüğü	103.138.244	7,0%	77.864.124	3,7%	-24,5%
İzmir Gümrük Müdürlüğü	60.963.749	4,1%	65.034.333	3,1%	6,7%
Dilovası Gümrük Müdürlüğü	19.830.591	1,3%	37.114.952	1,8%	87,2%
Diğer	95.368.948	6,5%	135.930.909	6,5%	-517,0%
Genel Toplam	1.474.197.267	100,0%	2.099.509.546	100,0%	42,4%

Kaynak: SAS

Tablo 8'e göre en çok ithalatın yapıldığı gümrük müdürlüğü %26,8'lik pay ile Aliğa Gümrük Müdürlüğü olmuştur. Söz konusu Gümrük Müdürlüğünü %22,6'lık pay ile Mersin Gümrük Müdürlüğü ve %10,9'luk pay ile Bandırma Gümrük Müdürlükleri izlemiştir. Aliğa Gümrük Müdürlüğü'nün 2014 yılındaki ithalatının bir önceki yıla göre %111,6 oranında artması dikkat çekicidir.

Tablo 9. Yollara Göre İthalat(\$)

Yol	2013	Pay	2014	Pay	Değişim
Denizyolu	1.370.338.868	93,0%	1.978.245.924	94,2%	44,4%
Karayolu	38.999.850	2,6%	59.554.326	2,8%	52,7%
Demiryolu	58.504.383	4,0%	51.143.074	2,4%	-12,6%
Diğer	91.893	0,0%	192.324	0,0%	109,3%
Genel Toplam	1.474.197.267	100,0%	2.099.509.546	100,0%	42,4%

Kaynak: SAS

Tablo 9'a göre yağlı tohumlar sektöründe 2014 yılında en çok ithalat %94,2'lik payla denizyolu ile yapılmaktadır. Denizyolunu %2,8'lik payla karayolu ve %2,4'lük payla demiryolu izlemektedir.

Tablo 10. Rejimlere Göre İthalat(\$)

Rejim Adı	2013	Pay	2014	Pay	Değişim
Daha önce bir rejime tabi tutulmamış eşyanın muafiyete tabi olmadan yurtiçi kullanımı	776.727.691	52,7%	1.249.693.354	59,5%	60,9%
Gümrük antrepo rejimine tabi tutulan eşyanın muafiyete tabi olmadan yurtiçi kullanımı	618.133.206	41,9%	766.087.246	36,5%	23,9%
Gümrük antrepo rejimine tabi tutulan eşyanın dâhilde işleme rejimi şartlı muaf. sist. tabi tutulması	42.845.827	2,9%	46.487.346	2,2%	8,5%
Daha önce bir rejime tabi tutulmamış eşyanın DİR şartlı muafiyet sistemine tabi tutulması	36.382.559	2,5%	36.600.150	1,7%	0,6%
İhraç edilen eşyanın muafiyete tabi olmadan serbest dolaşıma girişi ile eş zamanlı yurtiçi kullanımı	107.984	0,0%	641.450	0,0%	494,0%
Genel Toplam	1.474.197.267	100,0%	2.099.509.546	100,0%	42,4%

Kaynak: SAS

Tablo 11. Döviz Cinsine Göre İthalat

Döviz	2013	Pay	2014	Pay	Değişim
A.B.D Doları	1.423.691.861	96,6%	2.036.468.912	97,0%	43,0%
Avro	44.350.187	3,0%	50.868.845	2,4%	14,7%
Yeni Türk Lirası	5.817.632	0,4%	12.007.615	0,6%	106,4%
Birleşik Arap Emirlikleri Dirhemi	0	0,0%	162.867	0,0%	0,0%
İngiliz Sterlini	0	0,0%	1.307	0,0%	0,0%
Diğer	337.587	0,0%	0	0,0%	-121,7%
Genel Toplam	1.474.197.267	100,0%	2.099.509.546	100,0%	42,4%

Kaynak: SAS

Tablo 11'e göre yağlı tohumlar sektöründe 2014 yılında ithalatta en çok kullanılan döviz cinsi %97'lik payla A.B.D. Doları olmuştur. A.B.D. Dolarını %2,4'lük payla Avro izlemektedir.